

Tijelo kao slikarski medij u vizualnoj umjetnosti

Gilih, Ena

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:877044>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU
ODSJEK ZA VIZUALNE I MEDIJSKE UMJETNOSTI
DIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

ENA GILIH

**TIJELO KAO SLIKARSKI MEDIJ U VIZUALNOJ
UMJETNOSTI**

DIPLOMSKI RAD

MENTORICA:
Izv. prof. dr. art. Ines Matijević Cakić
SUMENTOR:
prof. Piotr Józefowicz

Osijek, 2019.

SAŽETAK

U ovom umjetničkom istraživanju bavim se tjelesnim i psihičkim aspektima ljudskog postojanja i vlastitim subjektivnim iskustvom i doživljajem istoga. Proučavam različite povijesne filozofske teze o tjelesnosti i postojanju duše, te ih uspoređujem sa suvremenima. Uspoređujem i povezujem filozofske teze s vlastitom slikom, što ona predstavlja i na koji dio se nadovezuje. Također se bavim ženskom interpretacijom u vizualnoj kulturi i društvu uspoređujući ju s vlastitim iskustvima. Opisujem formalne karakteristike slike i objašnjavam tehnički proces pripremanja i nastajanja autoportreta. Ovaj slikarski koncept proizašao je iz želje vizualno izraziti moje životno putovanje i iskustvo. Istraživanje različitih filozofskih teorija duše i tijela pridonijelo mi je u izražavanju svog identiteta i postojanja. Svoje preokupacije konceptualizirala sam u tehnici ulja na platnu kroz motiv Piete. Subjektivno sam vlastiti identitet vizualizirala kroz vlastito tijelo i na taj način izrazila sam svoje stavove i iskustva. Slikarstvo mi je omogućilo neverbalni oblik izražavanja za koji smatram kako puno jasnije može prenijeti moje osjećaje nego što bi to mogle riječi.

Ključne riječi: duša, tijelo, identitet, odnos psihičkoga i fizičkoga, slikarstvo, pieta

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	2
1. UVOD.....	4
2. OBRAZLOŽENJE KONCEPTA RADA.....	6
3. LIKOVNA KONCEPCIJA	9
4. OBRAZLOŽENJE NAZIVA RADA I STIL.....	12
5. ZAKLJUČAK	18
6. LITERATURA.....	19
POPIS PRILOGA	20

UVOD

Diplomski rad *Tijelo kao medij u vizualnoj umjetnosti* istražuje na koji način se identitet može subjektivizirati kroz motiv tijela u figurativnom slikarstvu. Ideja za ovaj rad proizašla je iz mojih preokupacija pitanjima što znači biti ljudsko biće, žena i umjetnica. Zanima me na koji način su moja dosadašnja iskustva dovela to toga što jesam danas, i na koji način su formirala moj identitet. U radu polazim od vlastitoga tijela koje je svojevrsna početna točka za moje umjetničko istraživanje. Moje dosadašnje iskustvo u koncipiranju umjetničkog rada za vrijeme studiranja na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku proizlazilo je uglavnom iz moga vlastitog tijela kojega poznajem. Budući da je impuls stvaranja umjetnosti jedan od specifičnih znakova čovječanstva, osobno vidim tijelo kao prvo platno. Polazeći od te ideje, ovaj diplomski rad je vrlo subjektivan odraz moga osobnoga iskustva življenja u mojem tijelu i s mojim duhom. Mojem razumijevanju o značenju tijela osobito je pridonijela suvremena nizozemska filozofkinja i profesorica na Utrecht Universityju Rossi Braidotti. Braidotti tijelo definira kao sjecište biološkoga i sociološkoga, bit tijela nije samo biološka ili povijesna i ta misao se prožima kroz ovaj diplomski rad (Braidotti 1989: 89).

Preokupacije o vlastitom identitetu interpretirala sam kroz motiv *Pietà*, koji mi je poslužio kao forma vizualizirati svoju ideju koja istražuje tijelo i dušu u slikarskoj tehnici ulje na platnu. *Pietà* je izvedenica iz latinskog „pietas“ što znači žaljenje, sućut; najpoznatija je u kršćanskoj ikonografiji kao prikaz Djevice Marije koja drži u krilu mrtvo tijelo Krista. Ovaj motiv je bio osobito popularan u renesansi s kojim se razdobljem također stilski poistovjećujem budući je moj rad realiziran kao figurativna slika. Jedno od glavnih odlika renesanse je kako se usporedno s materijalnom razvijala i duhovna kultura, čovjek je bio u središtu zbivanja. Od tuda i naziv diplomskog rada *Tijelo kao slikarski medij u vizualnoj umjetnosti* jer mi je cilj konceptualizirati i vizualizirati vlastitim tijelom unutarnje stavove, sukobe i iskustva; svoju dušu i tijelo. Pojam „duša“ uglavnom se koristi u tradicionalnom filozofskom jeziku, a posebno u vjerskom kako bi označila zasebnu cjelinu od tijela; Orfisti vjeruju kako ona postoji i puno prije tijela, može se inkarnirati iz tijela u tijelo, nadživljava tijelo i kreće prema nagradama ili kaznama nakon smrti tijela.

Pojam „um“ i izraz „tijelo“ proizlaze iz drevne grčke riječ „psychê” koja je temelj cijele obitelji drugih pojmova koji se uobičajeno koriste u znanosti, filozofiji i svakodnevnom jeziku, kao što je „psihičko“, „psihologija“, „psihijatrija” - fenomene postojanja koja pripisujemo ljudskim bićima i čak životinjama iliti tijelima (Berti E., 2013.). Kroz povijest možemo vidjeti, čak i u antičkim religijama kako su ljudi vjerovali u postojanje duše, nešto

što postoji puno prije tijela. Ovo vjerovanje u dušu kao zasebni entitet od tijela preuzeli su antički filozofi Pitagora i Platon te se prenijelo u kršćanstvo kao 'besmrtna duša', vjerovanje koje se održalo i ostalo u Katekizmu Katoličke crkve.

1. OBRAZLOŽENJE KONCEPTA RADA

Poticaj na koncipiranje ovog diplomskog rada je subjektivno poimanje egzistencije, definiranje odnosa duše i tijela ili uma i tijela. Odnos uma i tijela te pitanje postojanja duše zauzima velik dio povijesti filozofije. Termin um se najviše koristi u znanstvenom jeziku dok termin duša češće nalazimo u religioznom. Postavlja se pitanje jesu li um i duša postojeći entiteti u istom smislu kao i tijelo. Pitagora i Platon prisvojili su termin grčke riječi *psyche* – duša je besmrtna te prolazi kroz više reinkarnacija ovisno o zaslugama. Kasnije je Decartes, zagovornik filozofije dualizma, objasnio dušu kao odvojenu i zasebnu materiju od tijela čija se bit sastoji od misli i sposobna je preživljavati sama. Prepreka u dualizmu je što njeni zagovornici nisu uspjeli objasniti kako psiha i um „komuniciraju” s tijelom, ako ih ne smatraju fizičkim entitetima.

S druge strane imamo Aristotelovo poimanje duše koje objašnjava u svojoj knjizi *De anima* (lat. duša). Govori kako duša nije odvojena materija od tijela kako su Pitagora i Platon govorili, nego je dio originalne forme tijela, dio tijela koje je formirano organima i sposobno živjeti. Čovjek osjeća, uči i razmišlja kroz dušu; duša ne osjeća radost, bol, strah ili ljutnju jer nije sposobna „živjeti” i doživljavati neovisno od tijela. Katolička Crkva usvaja Aristotelovu definiciju duše kao, „anima forma corporis” ili „duša je forma tijela”. Kršćanstvo u izvornom sastavu sugerira u uskrsnuće cijele osobe, tijela i duše. U Apostolskom vjerovanju spominje se uskrsnuće, a u molitvi za mrtve moli se „pokoj vječni daruj im Gospodine”, time uspoređujući stanje poslije smrti s nu; tijekom cijele katoličke mise moli se za one koji su „usnuli da uskrsnu”. Aristotel objašnjava kako forma određenog tijela nije skrivena ili metafizička nego je forma određen način na koji je tijelo organizirano i funkcionira; kao primjer toga daje nam kotač, forma vidljiva golom oku, a dopušta određenoj materiji (guma, kamen, drvo, metal ...) okretati se i obavljati radnje koje bi bile nemoguće bez forme. Isto tako i formula vode ‘H₂O’ – dva atoma vodika i jedan atom kisika, oni ne čine komponentu molekule vode, ali bez tih atoma voda ne bi postojala. Po tome ni oblik kotača, ni oblik vode nisu materije, ali postoje. Aristotel govori da je sjekira živo biće, duša bi mu bila mogućnost sjeći ili da je oko životinja, duša bi mu bila vid. Oko bez vida je kao naslikano oko, ili plastično oko, samo je ‘oko’ imenom, kao što je mrtav čovjek, „čovjek” samo imenom. Duša je ono što čini razliku između živog organizma i mrtvog tijela (Berti E., 2013).

U suvremenom društvu, tijelo se shvaća kao spremnik tri međusobno isprepletene sustava: psihički sustav koji je odgovoran za primarne i sekundarne procese; organski sustav odgovoran za fizionomiju, anatomiju i kemiju, te kulturni sustav odgovoran za društveno – politički dio naše cjeline. Uzmimo kao primjer nagon, koji se u psihi manifestira kao žudnja, u tijelu kao erogenost, a u kulturi kao društvenost; tijelo je prostor u kojem se odvijaju isprepletene radnje sva tri sustava. (Bazdulj M., Filipović Lj., Kirinić V., Osojnik I., Paić Ž., Roško Z., 2006)

Kroz svoju sliku *Corpus Anima* prikazala sam svoj subjektivni doživljaj fizičkog i psihičkog, materijalnog i nematerijalnog kako sam shvatila po Aristotelovom objašnjenju. Gornja figura na motivu slike ekvivalent je nematerijalnom i psihičkom, dok donja figura prikazuje moje tijelo u stanju u kojem je sada, fizičko, opipljivo i materijalno. Poza Piete ujedinjuje i preklapa fizičke i psihičke funkcije tijela te stvara „biće”. Subjektivno govoreći, tijelo je „nositelj” duše, a tijelo se mijenja u skladu sa stanjem duše, tijelo je na neki način metafora životnog iskustva – fizičko tijelo oslikava unutarnje, psihičko stanje.

Prilog 1. *Corpus Anima*, ulje na platnu, 180 x 170 cm, 2019. godina

Kada se u suvremenoj kulturi spominje tijelo, pogotovo žensko tijelo, govori se o estetici, tjelesnosti, nježnosti i ranjivosti. Gabriela Abrasowicz u svom članku *Postmoderno tijelo kao izvor patnje u stvaralaštvu najmlađih hrvatskih dramskih spisateljica* govori kako je u današnje vrijeme tijelo velik dio ženskog identiteta i kako se to kroz povijest nije puno promijenilo. Ženska tijela koja su prikazana kroz medijske sadržaje vrlo su slična: vizualno besprijeekorna i seksualizirana. Stvara se „kalup” kako žena mora izgledati, zvučati i ponašati se. Abrasowicz objašnjava kako je žensko tijelo tretirano vrlo pasivno, a u vizualnoj kulturi je „objektificirano” i „sklono subjektivitetu”, mišljenje s kojim se poistovjećujem te ga mogu prepoznati kroz figure na svojoj slici; moje tetovirano tijelo simbolizira vidljivu transgresiju normi. Donja figura, koja predstavlja tjelesno i fizičko u nesvjesnom je stanju, tijelo je mrtvo; dok ono psihičko i duhovno „pridržava” fizičko tijelo, jedno bez drugoga ne mogu postojati. Kako u svom članku, u podnaslovu „Hiperkontrola tijela”, Abrasowicz ističe:

„Kakvu god moć djelovanja ili volju da tijelo ima, ona je izravna posljedica psihičkih namjera koje mu nadahnjuju život. Inercija tijela znači da se na njega može djelovati, da ga se može obuzdati i sputati pomoću vanjskih sila.” (Abrasowicz: 2016)¹

U suvremenom dobu, kao i u prošlosti, ljudi su skloni predrasudama i stereotipovima koji bi trebali pomoći u lakšem poimanju ljudi i promjena oko sebe. Na žalost, često možemo vidjeti koliko je takav pristup pogrešan, no u odnosu prema ženskom tijelu i dalje se zadržava stereotipni način razmišljanja. Žensko tijelo je objekt divljenja i želje, dok je osobnost marginalizirana.

---

¹https://www.academia.edu/32729250/Postmoderno_tijelo_kao_izvor_patnje_u_stvarala%C5%A1tvu_najmla%C4%91ih_hrvatskih_dramskih_spisateljica

2. LIKOVNA KONCEPCIJA

Praktični dio ovog likovnog istraživanja realiziran je na slici dimenzija 180 x 170 tehnikom ulja na platnu. U namjeri kako bih stvorila dodatni element subjektivnosti autoportreta odlučila sam izraditi vlastito slikarsko platno. Letvice željenih dimenzija sastavila sam u ramu, nategnula sirovo laneno platno na ramu i preparirala ga tutkalom. Smatram da tim postupkom slika dobiva još jedan skriveni aspekt moje subjektivnosti. Nakon što se preparacija na platnu osušila, zamiješala sam uljanim bojama neutralni, srednji ton i premazala cijelu površinu platna. Potom sam obrise figura nacrtala bijelim pastelom i time napravila skicu koja me vodi u nanošenju uljanih boja. Stilski slika podsjeća na stare majstore, na vrijeme renesanse i baroka. Glavni izvor inspiracije za stil i motiv predstavljaju mi dijela starog poznatog majstora Michelangela Merisi da Caravaggia, te dijela suvremenih umjetnika, poput španjolskog slikara Miguel Angel Moya, Amerikanci Shawn Barber i Nikko Hurtado - tattoo majstori koji se također bave slikarstvom. Zajedničko svim tim umjetnicima je način slikanja pod nazivom „chiaroscuro”, snažan kontrast između svjetla i sjene te poniranje u netradicionalne teme i motive.

Pripremu za sliku radila sam na računalu, u programu Photoshop. Prvenstveno sam se fotografirala u pozama motiva Piete, prvo u pozi Djevice Marije, potom u pozi Krista. U pozi gornje figure ogrnula sam se crvenim velom. Simbolika crvene boje je krv, vatra i povezana je s najprimitivnijim fizičkim i emocionalnim potrebama preživljavanja i samoodržanja; intenzivna boja puna emocija, od ljubavi do ljutnje i nasilja, upravo sam ju zbog toga i odabrala. Time sam željela izraziti odnos uma i tijela, fizičkog i spiritualnog. Sliku sam pripremala pomoću fotografija u poznatim pozama preuzetih s motiva Pieta. Prikazana pozadina je jednostavna, ali ujedno efektna te koegzistira s figurama u prvom planu i ističe ih. Prikazana pozadina interpretira taman, siv, hladan i napušteni prostor. Svjetlo na slici dolazi iz gornjeg desnog kuta, interpretirajući atmosferu koja podsjeća na korelaciju uma i tijela, psihičkog i fizičkog. Kompozicija ovog rada je piramidalna na gotovo kvadratnom obliku platna, time figure dolaze u prvi plan i čine većinu slike. Takva kompozicija sukladno s jačim kontrastom čini sliku dramatičnom.

Prilog 2. Preparacija sirovog platna tutkalom

Prilog 3. Preparacija sirovog platna tutkalom

3. OBRAZLOŽENJE NAZIVA RADA I STIL

Naziv slike ovog diplomskog rada je *Corpus Anima*. Riječ *Corpus* je latinska riječ koja doslovno znači tijelo, materiju bilo kakve vrste, dok latinska riječ *Anima* ili *Animus* znači *duša*, *život* ili *um*. Polazeći od vlastitog tijela, razmatram ga kao određenu granicu subjektivnosti i kao određeno sjecište, povezivanje biološkoga i sociološkoga, društvenoga i političkoga polja. Tijelo i duša čine živo biće. Pojam *Corpus* u mom radu označava subjektivno fizičko i materijalno stanje, ono što je svima vidljivo i opipljivo, *Corpus* je biološki sadržaj koji ocrta prostor mog identiteta. *Anima* označava moj identitet, dušu i um, duh mog postojanja. Kao što je prije u tekstu spomenuto, duša i tijelo temeljni su pojmovi koji se proučavaju kada se raspravlja o filozofiji ljudskih bića. Odnos duše i tijela te kako psiha utječe na fizičko još uvijek nije do kraja shvaćeno i zato je, pogotovo u filozofiji, otvoreno interpretaciji. Ovaj rad je moja interpretacija *Corpus Anima*, moja duša i tijelo te njihov međuodnos.

Za realizaciju svoga rada odabrala sam tradicionalnu tehniku ulja na platnu. Figurativno slikarstvo omiljena mi je tehnika jer svojim tijelom materijaliziram dio svoje svijesti, razmišljanja i osjećaja; u svim aspektima dio sam svog rada, slikarstvo premašuje čisto vizualno, ono uključuje dodir, ritam i interakciju u prostoru. Inspiraciju za stil pronašla sam u djelima starog renesansnog slikara Michelangela Merisi da Caravaggia, koji je za svoje vrijeme bio netradicionalan. Uzimao je tradicionalne motive te ih je realizirao i interpretirao na svoj specifičan, kritičan način. Dobar primjer za njegov kritičan način i interpretaciju je njegova slika grčkog boga Dioniza ili Bakhusa. Dioniz je u grčkoj mitologiji bog vina, plodnosti, vegetacije i veselja; u slikarstvu je često prikazan kao ljepušasti mladić okrunjen vinovom lozom i bršljanom. U svojoj interpretaciji Dioniza ili Bakhusa, Caravaggio slika autoportret u kojem izgleda gotovo bolesno; mladić s plavkastim usnama, neprirodno žućkastom kožom, skupljen na stolici i grčevito drži grozd bijelog grožđa. Više ne vidimo prikaz veselog i bezbrižnog mladića Dioniza, nego tijelo bolesnog čovjeka. Poznato je da je Caravaggio bio sklon tučnjavama, opasnom ponašanju i alkoholizmu; možda pokušava naslikati sve te aspekte koje čine njegovu osobnost. Više ne vidimo boga vina kao boga veselja, nego boga ovisnika, grešnika i bolesnika.

Prilog 4. Michelangelo Merisi da Caravaggio, *Dioniz ili Bakho*, 1593.

Suvremeni umjetnici: španjolski slikar Miguel Angel Moya, te Shawn Barber i Nikko Hurtado - tattoo majstori koji se također bave slikarstvom, imali su veliki utjecaj na stil mog diplomskog rada. U svojem slikarstvu koriste tehniku „chiaroscuro“ poput Caravaggia, a teme i motivi njihovih radova često su netradicionalni, suvremeni i alternativni. Angel Moya napravio je seriju slika *Biologija mora* u kojoj na vrlo realističan način prikazuje jegulje, hobotnice i druge životinje morskog svijeta koje su stavljene u staklenke. Stilski je vrlo kontrastno i dramatično, slično kao u prilogu 4., pozadina je tamna i time stavlja mrtve životinje mora u prvi plan. Motivi su neobični i nesvakidašnji, pogotovo uzimajući u obzir kako gledamo mrtve hobotnice kao na nekakvom pijedestalu; u stilskom, dramatičnom načinu na koji su nekoć bili prikazani antički bogovi, sada su prikazane svakidašnje, jednostavne, uginule hobotnice.

Prilog 5. Miguel Angel Moya, *Velika hobotnica* (2015.) i *Velika hobotnica 2* (2016.)

Američki tattoo majstori Shawn Barber i Nikko Hurtado bave se slikarstvom iz hobija, nisu završili klasičnu likovnu naobrazbu, a tetoviranje im je glavni izvor prihoda. Izrađuju realistične slike ljudi pretežito alternativnog izgleda, detalje tetoviranih tijela ili tattoo opreme. Koriste također tehniku chiaroscuro koji pomaže istaknuti tetovaže na blijedoj koži i staviti ih u prvi plan; pozadina je uglavnom tamna, a figure su dodatno osvijetljene - time stvaraju kontinuirani kontrast, igru svjetla i sjene koja se prožima cijelom površinom slike. Tehnikom i stilom kojom su nekoć prikazivani grofovi, kraljevi, ljudi od statusa, sada prikazuju „underground“ našeg društva, ljude smatrane ekscentričnima i čudacima. Otvaraju platformu ljudima koji su dugo bili društveno neshvaćeni; američka fraza „*wearing your heart on your sleeve*“ ovdje može biti doslovno shvaćena, prikazani ljudi doslovno nose vlastite emocije na svojoj koži. Djela ovih američkih majstora, upravo zbog svoje nekonvencionalnosti predstavljaju mi veliku inspiraciju budući kako spajaju alternativno i klasično koristeći bezvremensku tehniku slikarstva: ulje na platnu.

Prilog 6. Shawn Barber, *Autoportret*, 2010.

Prilog 7. Nikko Hurtado, *Renati*, 2013.

Također, u suvremenoj hrvatskoj umjetnosti imamo primjer autora koji je koristio pozu Piete, Lovru Artukovića. Naslikao je dvije verzije; u prvoj verziji po nazivom *Modeli poziraju za Pietu*, žena drži muškarca, a u slici *Pieta Obrnuto*, muškarac drži ženu. U Artukovićevim verzijama Piete također vidimo suvremeni aspekt klasične poze; pozadina s utičnicama, reflektori i moderni kupaći kostim. Sam čin obrtanja uloga likova možemo shvatiti kao suvremenu verziju Piete.

Prilog 8. Lovro Artuković, *Modeli poziraju za Pietu*, 2011.

Prilog 9. Lovro Artuković, *Pieta obrnuto*, 2011.

4. ZAKLJUČAK

Kroz cijelu povijest čovječanstva možemo pronaći primjere u kojima tijelo na određeni način postaje subjekt umjetničkog izričaja. Kroz ovaj diplomski rad istražujem postojanje i odnos fizičkog i psihičkog, duše i tijela; kako se s tim poistovjećujem te kako su utjecali na moj završni rad. Budući da kroz svo ovo vrijeme filozofija nije ponudila ujednačenu definiciju o postojanju duše ili shvaćanju uma, subjektivno zaključujem kako do tog saznanja vjerojatno nećemo ni doći. Duhovno, spiritualno i psihičko je jedinstveno svakom tijelu, a ja sam svoje opisala kroz ove dvije figure same sebe.

Želja mi je kroz ovaj rad osvijestiti društvo kako tijelo može biti fizički prijenosnik poruke o onome ne tjelesnom, o stanju uma i stavu. Društveno gledište na nešto neuobičajeno ili nekonvencionalno uvijek će biti jednako, to nam je u prirodi. Tijelo nam je svima zajedničko, ono je polazišta točka s kojom se svi mogu suosjećati, a umjetnost je savršeni medij izražavanja subjektivnih iskustava i nutrine. Zaključujem kako kroz nove oblike umjetničkog izričaja tijelo je postalo podloga umjetničkog izričaja i to prenosim u svojem radu. Smatram kako je umjetnost idealan medij prenošenja poruke; način poticanja komunikacije i promjena u suvremenom društvu.

5. LITERATURA

Knjige, radovi, članci, internetske stranice:

Braidotti, R. (1989). „*The Politics of Ontological Difference*“. In *Between Feminism and Psychoanalysis* (ur. Brennan, T.), London i New York: Routledge

Berti, E., (2013) *Mind and soul? Two notions in the light of contemporary philosophy, Neurosciences and the Human Person: New Perspectives on Human Activities* Pontifical Academy of Sciences, Scripta Varia 121, Vatikan

Polanski, R., (2007) *Aristotle's De Anima*, Cambridge University Press, New York

Abrasowicz, G. (2016) *Postmoderno tijelo kao izvor patnje u stvaralaštvu najmlađih hrvatskih dramskih spisateljica*,

https://www.academia.edu/32729250/Postmoderno_tijelo_kao_izvor_patnje_u_stvarala%C5%A1tvu_najmla%C4%91ih_hrvatskih_dramskih_spisateljica

Betterton R., (2013) *Unframed, Practices and Politics of Women's Contemporary Painting*, I.B.Tauris – Bloomsbury, London

King P., (2011) *Body and soul – The Oxford Handbook of Medieval Philosophy*, individual.utoronto.ca/pking/articles/Body_and_Soul.pdf

Bazdulj M., Filipović Lj., Kirinić V., Osojnik I., Paić Ž., Roško Z., (2006) *Tvrđa: Časopis za teoriju, kulturu i vizualne umjetnosti*, Hrvatsko društvo pisaca, Zagreb

Ristić D., Marinković D., (2015) *Tijelo i tekst: genealogija praksi razdvajanja*, <https://hrcak.srce.hr/file/234176>

Adamson P., (2018) *Pythagoras*, Stanford Encyclopedia of Philosophy, <https://plato.stanford.edu/entries/pythagoras/#FatSou>

https://en.wikipedia.org/wiki/Mind%E2%80%93body_dualism#Plato_and_Aristotle

<https://www.ukessays.com/essays/philosophy/mind-body-and-soul-in-humans-philosophy-essay.php>

8. POPIS PRILOGA

Prilog 1, 2 i 3: arhiva autorice

Prilog 4: Michelangelo Merisi da Caravaggio, *Dioniz ili Bakho*, 1593.,
<https://deacademic.com/dic.nsf/dewiki/127419>

Prilog 5. Miguel Angel Moya, *Velika hobotnica* (2015.) i *Velika hobotnica 2* (2016.),
<http://www.miguelangelmoya.com/principal.htm>

Prilog 6. Shawn Barber, *Autoportret* (2010.)
<http://www.sdbarber.com/tattooed-portraits-2010>

Prilog 7. Nikko Hurtado, *Renati*, (2013.)
<http://www.keywordbasket.com/bmlra28gaHVydGFkbyBwYWludGluZ3M/>

Prilog 8. Lovro Artuković, *Modeli poziraju za Pietu*, 2011.
<http://www.lovro-artukovic.com/images/pieta.jpg>

Prilog 9. Lovro Artuković, *Pieta obrnuto*, 2011.
<http://www.lovro-artukovic.com/images/pieta-obrnuto.jpg>

ABSTRACT

In this artistic research, I deal with the physical and psychic aspects of human existence and my own subjective experiences of the same. I study various historical philosophical theses about physicality and the existence of the soul, and compare them with contemporary ones. I compare and relate philosophical theses to my own painting, what it represents and on what philosophical part it builds on. I also address women's interpretation in visual culture and society by comparing it to my own experiences. I describe the formal characteristics of the painting and explain the technical process of preparing and creating a self-portrait. This painting concept came from the desire to visually express my life journey and experience. Exploring different philosophical theories of soul and body has contributed to my expression of my identity and existence. I conceptualized my preoccupations through the technique of oil on canvas and through the motif of Pieta. Subjectively, I visualized my identity through my own body and in this way I expressed my views and experiences. Painting has provided me with a non-verbal form of expression that I believe can convey my feelings much more clearly than words could say.

Keywords: soul, body, identity, psychic-physical relationship, painting, pieta